

GRIP OP SCHENKEN BEGINT MET KENNIS VAN SCHENKEN (II)

Bij de overweging of u een schenking wilt en kunt doen, komen vaak verschillende vragen en emoties kijken. Wat is in uw situatie mogelijk, hoeveel kunt u onbelast geven en hoe kunt u de schenking het beste vormgeven, zonder uzelf of anderen onbedoeld te kort te doen? In [het vorige deel](#) van dit artikel gaven wij u een eerste handreiking en lichtten wij de aandachtspunten en mogelijkheden op het gebied van schenken toe. Na het lezen van dit tweede deel weet u welke mogelijkheden er zoal zijn om grip te houden op uw geschonken vermogen.

INLEIDING

In het artikel dat wij in juni jl. publiceerden, bespraken wij dat een goed doordacht schenkingsplan uzelf, maar ook de verkrijger, een mooie belastingbesparing kan opleveren. Overweegt u een schenking te doen, zet dat dan niet op de langetermijnplanning. Doordat fiscale wetgeving jaarlijks aan verandering onderhevig is, kan het zijn dat niet alle ruimhartige vrijstellingen onbeperkt in de tijd tot de mogelijkheden blijven behoren. Het zou bijvoorbeeld zonde zijn de 'jubelton' mis te lopen. De jubelton kwam in ons vorige artikel aan de orde en is kortgezegd een schenkingsvrijstelling van circa € 103.500 voor de eigen woning. Onlangs verscheen een [evaluatie](#) van staatssecretaris Vijlbrief van Financiën omtrent het gebruik en effect van deze schenkingsvrijstelling ten behoeve van de eigen woning. Wat deze evaluatie voor impact gaat hebben dat is nog onzeker. Wat wel duidelijk is, is dat u nú nog gebruik kunt maken van de vrijstelling.

In dit deel bespreken we onder andere de mogelijkheid tot het doen van een "papieren schenking". Dit kan interessant zijn indien uw vermogen bijvoorbeeld grotendeels 'in stenen' zit. Daarnaast komen in dit artikel enkele tools aan de orde die ervoor kunnen zorgen dat u grip houdt op uw (geschonken) vermogen, bijvoorbeeld door het toevoegen van een uitsluitingsclausule, bewind of tweetrapsmaking aan de schenking of uw testament.

Welke emotionele of praktische overwegingen er ook aan ten grondslag liggen, er zijn tal van mogelijkheden om (langdurig!) grip te houden op het (geschonken) vermogen. Na het lezen van dit artikel weet u welke mogelijkheden er zoal in dat kader zijn.

EEN "PAPIEREN" SCHENKING

Indien uw liquide positie de daadwerkelijke betaling van een schenking niet toestaan, omdat u uw geld bijvoorbeeld in vastgoed heeft geïnvesteerd, dan zijn er nog steeds mogelijkheden om een schenking te doen. Een optie is een *schuldigerkenning uit vrijgevigheid*, ook wel de *papieren schenking* genoemd. In dat geval doet u juridisch en fiscaal een schenking, maar blijft u het bedrag aan de begiftigde, bijvoorbeeld uw kind, schuldig. U krijgt een

vordering/schuldverhouding met de begiftigde en dient rente over het verschuldigde bedrag aan de begiftigde te vergoeden.

Het voordeel van een papieren schenking is o.a. dat de jaarlijkse rente, die over de schuld wordt betaald, zonder schenkbelasting terecht komt bij de begiftigde. Daarnaast is uw nalatenschap minder groot doordat tot uw nalatenschap een grote schuld behoort en kan er aan het einde van de rit erfbelasting worden bespaard.

Een paar belangrijke opmerkingen:

- De jaarlijkse rente die u aan de begiftigde moet betalen bij een dergelijke schulderkenning uit vrijgevigheid, is wettelijk vastgesteld op 6% over de totale uitstaande schuld.
- De papieren schenking wordt, net als een normale schenking, belast met schenkbelasting, voor zover het geschonken bedrag (de hoofdsom) de toepasselijke vrijstelling overschrijdt. In dat geval dient ook aangifte schenkbelasting gedaan te worden.
- Het is belangrijk om bij een dergelijke schenking stil te staan bij de box 3 positie van uzelf en de begiftigde. Vaak wordt afgesproken dat de begiftigde de vordering pas kan opeisen wanneer u komt te overlijden. Tot die tijd neemt de begiftigde de vordering op als bezitting in box 3 in diens aangifte inkomstenbelasting en neemt u de daarmee corresponderende schuld op in box 3 van uw aangifte inkomstenbelasting. Het zou zonde zijn als het eerder genoemde erfbelastingvoordeel teniet wordt gedaan door de inkomstenbelasting in box 3, verschuldigd door de begiftigde.

Hoewel de feitelijke betaling van de schenking nog niet hoeft plaats te vinden, is wel van belang dat de rente jaarlijks daadwerkelijk wordt betaald. De schenker teert hierdoor al een stukje in op zijn vermogen - doch in mindere mate dan bij een daadwerkelijke schenking. Wij merken op dat dit zonder goede financiële en fiscale planning problematisch kan worden bij omvangrijke papieren schenkingen en een lange levensverwachting. Voor u als schenker is het dus van belang om

te (laten) beoordelen of onder andere de jaarlijkse rente uit uw privévermogen kan worden voldaan.

Ter illustratie: een papieren schenking

Een ouder schenkt aan een kind € 100.000 (of een ander bedrag, bij voorkeur binnen de eerste 10%-tariefschijf) onder schuldigerkenning. De ouder blijft de betaling schuldig, wat betekent dat het kind het bedrag fictief weer direct terug leent aan de ouder. Hierdoor ontstaat voor het kind een vordering op de ouder en de ouder heeft een schuld aan het kind.

Wanneer de ouder over deze schuld vervolgens jaarlijks 6% rente aan het kind betaalt, dan wordt door dit kind per jaar € 6.000 ($6\% * € 100.000$) verkregen zonder schenkbelasting. Na een periode van tien jaar heeft het kind € 60.000 verkregen zonder schenkbelasting.

GELIJKE BEHANDELING (KLEIN)KINDEREN

Indien er meer (klein)kinderen zijn, kan bij het doen van een schenking of het verstrekken van een lening aan slechts één familielid een gevoel van ongelijkheid ontstaan. Bijna geen enkele familie is (gewenst of ongewenst) gelijk verdeeld. Het is aan u, als verstrekker van de lening c.q. schenker, om te bepalen wat u wenselijk en passend acht. Het betreft immers uw vermogen. Een oplossing kan zijn om ieder (klein)kind (of iedere familiestaak) hetzelfde te verstrekken. Is dat niet mogelijk of wenselijk, dan kunt u, om gevoelsmatig tegemoet te komen aan het gevoel van ongelijkheid, in de akte van schenking of in uw testament regelingen opnemen die bewerkstelligen dat alle (klein)kinderen (uiterlijk) bij uw overlijden gelijk worden behandeld.

- ✓ Zo bestaat bijvoorbeeld de mogelijkheid van "verrekening van schulden". Alles wat uw erfgenamen nog aan u schuldig zijn, komt in mindering op hun deel van de erfenis. De aan ieder van hen uitstaande schulden worden verrekend met hun erfenis.
- ✓ Een andere optie, waarmee u ongelijke schenkingen aan uw (klein)kinderen gelijk kunt trekken, is door de zogenaamde "inbreng van giften". Het deel van de erfenis waar uw erfgenaam recht op heeft wordt wederom verminderd, maar dan met het bedrag van de door hem of haar eerder ontvangen schenkingen. In dit geval wordt de schenking als voorschot op de erfenis gezien.

Het voorgaande kunt u regelen bij het doen van de schenking of in uw testament, waarbij geldt dat dit doorwerkt naar volgende generaties. Ter verduidelijking en aanvulling: er hoeft nooit méér te worden ingebracht dan dat überhaupt uit de erfenis zou worden verkregen.

UITSLUITINGSCLAUSULE EN/OF BEWIND

Mocht u zeker willen weten dat uw schenking of erfenis altijd aan uw eigen (klein)kinder(en) ten goede komt of dat goederen met een hoog emotionele waarde in de familie blijven, dan kunt u overwegen om een **uitsluitingsclausule** in de akte van schenking of uw testament op te nemen. Met een uitsluitingsclausule regelt u dat een schenking of erfenis niet tot de eventuele huwelijksgemeenschap van uw (klein)kind gaat behoren of dat (de waarde van) de verkrijging bij overlijden of echtscheiding in een verrekenbeding betrokken wordt. De schenking of erfenis blijft - in theorie - tot het privévermogen van uw (klein)kind behoren. In theorie, want uw (klein)kind kan het ontvangen goed of vermogen natuurlijk wel gezamenlijk met zijn of haar partner benutten voor consumptieve doeleinden.

U kunt ook uitzonderingen opnemen voor situaties waarin u wenst dat de uitsluitingsclausule niet werkt: bijvoorbeeld wanneer het huwelijk van uw (klein)kind eindigt door diens overlijden en/of wanneer er (achter)(klein)kinderen zijn aan wie dit vermogen zou toekomen. Dit wordt ook wel een *zachte* uitsluitingsclausule genoemd (in tegenstelling tot de hiervoor beschreven *harde* variant).

U kunt ook grip op uw geschonken of nagelaten vermogen houden door het **invoeren van een bewind**. In dat geval biedt een bewindvoerder (financiële) begeleiding aan bijvoorbeeld uw (klein)kind als begiftigde. Dit bewind kan afhankelijk zijn van diens leeftijd. U kunt bijvoorbeeld regelen dat het bewind eindigt zodra uw (klein)kind een bepaalde leeftijd heeft bereikt. U kunt uzelf of een andere persoon als bewindvoerder aanwijzen in de akte van schenking of uw testament. Daarbij kunt u denken aan iemand die bijvoorbeeld dezelfde normen en waarden als uzelf hanteert, zoals uw partner of een goede vriend(in). Het bewind kan over uw gehele vermogen, maar ook over een bepaald bedrag of (een) bepaald(e) goed(eren).

TWEETRAPSMAKING

Een andere manier om het vermogen binnen de familie te houden is het toevoegen van een tweetrapsmaking (ook wel genoemd een "fidei-commis de residuo") aan de schenking of uw testament. In de tweetrapsmaking regelt u naar wie het vermogen gaat in specifieke bepaalde omstandigheden, bijvoorbeeld als de "originele" begiftigde niet meer in leven is. Vooraf wordt feitelijk al vastgelegd welke 'twee trappen' de schenking of erfenis gaat maken. Het is overigens mogelijk om meer dan twee trappen toe te voegen. Met deze making regeert u feitelijk over uw graf heen, want ook als u er niet meer bent, dient uitvoering gegeven te

worden aan uw wens en gaat het vermogen naar de tweede (en eventueel derde, vierde etc.) verkrijger.

De eerste verkrijger wordt de "bezwaarde" genoemd. De persoon of personen die het geschonken vermogen in tweede instantie verkrijgen zijn de "verwachters". Het moment waarop het recht van de bezwaarde eindigt, is meestal door overlijden maar kan ook in andere gevallen, zoals het behalen van een bepaalde leeftijd of ander doel.

Bij een tweetrapsmaking wordt meermaals over het vermogen beschikt. De bezwaarde en de verwachter(s) verkrijgen van u. Dat is relevant voor de toepassing van de vrijstelling en het tarief. Indien u dit goed inregelt, kan dit een belastingbesparing met zich meebrengen. Wij adviseren de tweetrapsmaking altijd in overleg met een fiscaal adviseur te implementeren, aangezien een onjuiste of incomplete formulering van de tweetrapsmaking fiscaal nadelig kan uitpakken en kan leiden tot méér verschuldigde belasting.

Een voorbeeld ter illustratie

U heeft drie kinderen en géén partner (meer). U heeft aan uw drie kinderen ieder een schenking gedaan. Een paar jaar na de schenking overlijdt u. Indien later één van uw kinderen komt te overlijden en hij of zij heeft (i) géén partner, (ii) geen (eigen) kinderen en (iii) geen testament gemaakt, dan vererft (het restant van) de van u ontvangen schenking aan de broers of zussen. In deze situatie zou het fiscaal optimaal zijn indien u uw vermogen met een tweetrapsmaking had geschonken. Als u daarin uw andere kinderen als verwachters had aangewezen dan hadden zij niet van hun broer of zus geërfd, maar hadden zij het vermogen uit hoofde van de schenking door u gekregen. Een verkrijging van een ouder is tariefmatig meer optimaal dan een verkrijging van een broer of zus.

DE NOODREM: DE HERROEPELIJKE SCHENKING

Ten slotte kunt u de **schenking herroepelijk** doen. Een herroepelijke schenking kan een effectief sturingsmechanisme zijn. Bij een herroepelijke schenking behoudt u namelijk de mogelijkheid om, in meer of minder expliciet beschreven situaties, de schenking terug te draaien. Denk aan ongewenste ontwikkelingen in de privésituatie van uw (klein)kinderen, of als blijkt dat u het geschonken vermogen onverwacht zelf nodig heeft, bijvoorbeeld vanwege een hogere levensverwachting of kostbare ernstige ziekte. U kunt bepalen dat u in een dergelijk geval de schenking kunt herroepen. Zo houdt u grip en controle.

Als alternatief voor, of aanvulling op het bewind

De herroepelijke schenking is een goed alternatief voor het bewind. Het bewind kan namelijk op verzoek van de begiftigde na verloop van tijd worden opgeheven, maar de mogelijkheid tot herroeping kan 'levenslang' voortduren.

Als alternatief voor, of aanvulling op de uitsluitingsclausule

Het toevoegen van een uitsluitingsclausule voorkomt niet dat het vermogen wordt "opgemaakt" door de begiftigde. Bij een herroepelijke schenking kunt u echter, in de situatie waarin het vermogen niet wordt besteed naar uw wens, de schenking terugdraaien. De begiftigde moet zich er dus bij de besteding van bewust zijn dat het vermogen mogelijk (weer) moet worden teruggegeven.

TOT SLOT

Er zijn tal van mogelijkheden om grip te houden op uw vermogen. Indien het aandelen of ondernemingen betreft dan zijn er nog vele andere aandachtspunten en mogelijkheden dan hiervoor besproken, van het toepassen van bedrijfsopvolgingsregeling tot aan het certificeren van de aandelen. Wij voorzien u graag van advies. Wij staan u daarnaast graag bij in het bespreekbaar maken van schenken. Neemt u gerust vrijblijvend contact met ons, of uw eigen HVK adviseur op om de mogelijkheden te bespreken. Wie weet zijn er mogelijkheden waar u zelf nog niet aan heeft gedacht.

In ons volgende artikel bespreken wij de impact van een ongelijke inbreng bij de aankoop van een woning. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn indien één van de kopers, bijvoorbeeld uw kind, een schenking heeft gekregen of meer eigen vermogen heeft en diens partner niet, waardoor zij niet evenveel kunnen en zullen inleggen.

DANIËLLE VAN GELDORP

+31 6 30 98 80 96

d.vangeldorp@hvkstevens.com

ANNEMIEKE KOOIJ

+31 6 23 69 45 40

a.kooij@hvkstevens.com